

**TIETEELLISEN TUTKIMUKSEN
TIETOSUOJASELOSTE/-ILMOITUS
EU:n yleinen tietosuoja-asetus
12–14 artiklat
Laatimispäivä: 20.5.2022**

Tietoa henkilötietojen käsittelystä ”Nuorten äänestäjien aktiivisuuden tukeminen tekstiviestimuistutuksella” -tutkimuksessa

Tutkimuksessa käytetään aineistona henkilötietoja. Tämän selosteen tarkoitus on antaa tietoa käsiteltävistä henkilötiedoista sekä siitä, mistä henkilötiedot ovat peräisin ja miten niitä käytetään tutkimuksessa. Selosteen lopussa kerrotaan tarkemmin, mitä oikeuksia rekisteröidyillä on.

1. Tutkimuksen rekisterinpitäjä

Turun yliopisto
Osoite: 20014 Turun yliopisto

Valtioneuvoston kanslia
Osoite: Snellmaninkatu 1 A, Helsinki
Postiosoite: PL 23, 00023 Valtioneuvosto

2. Yhteyshenkilö ja vastuullinen tutkija

Yhteyshenkilö tutkimusta koskevista asioista (vastuullinen tutkija):
Nimi: Janne Tukiainen
Tiedekunta/osasto/yksikkö: Taloustieteen laitos, Turun yliopisto
Osoite: Rehtorinpellonkatu 3, 20500 Turku (Turun yliopisto)
Puhelinnumero: 050-3083620
Sähköpostiosoite: janne.tukiainen@utu.fi

3. Tietosuojavastaavan yhteystiedot

Turun yliopiston tietosuojavastaavan sähköpostiosoite on dpo@utu.fi. Valtioneuvoston kanslian tietosuojavastaavan tavoittaa osoitteesta tietosuojavastaava.vnk@gov.fi.

4. Kuvaus tutkimushankkeesta ja henkilötietojen käsittelyn tarkoitus

Tutkimus toteuttaa yksinkertaisen intervention, joka testaa erilaisten muistutustekstiviestien tehoa äänestysaktiivisuuteen Suomessa vuonna 2022 järjestettävissä aluevaaleissa. Huolena on, että maakuntavaalien äänestysaktiivisuus jää poikkeuksellisen alhaiseksi ja ne eivät kiinnosta etenkin nuoria äänestäjiä. Intervention tarkoitus on selvittää voiko helpolla ja edullisella keinolla aktivoida nuoria näissä vaaleissa ja siten jatkossakin.

Tutkimuksen kohdejoukko on äänioikeusrekisterin 18-29 vuotiaat äänioikeutetut henkilöt, joille on saatavilla puhelinnumero. Otos siis rajoittuu nuoriin kunnissa, joissa on käytössä sähköinen rekisteri, ja joilta löytyy puhelinnumero ProFinder palvelun kautta. Täten lopullinen kohdejoukko on 51104 nuorta. Tutkimus toteutetaan satunnaistettuna kontrolloituna kokeena, jotta intervention vaikutus selviää. Tutkimukseen osallistuvat henkilöt jaetaan satunnaisesti 4 ryhmään: kontrolliryhmään ja kolmeen testiryhmään, joista jokaiseen lähetetään hieman erilainen äänestämiseen kannustava viesti. Tutkimuksen keskeinen tavoite on verifioida erilaisten viestien kausaalivaikutus viestin saaneiden henkilöiden äänestysaktiivisuuteen. Tieto äänestysaktiivisuudesta saadaan äänioikeusrekisteristä. Lisäksi tutkimme miten tekstiviestin saaminen vaikuttaa henkilöiden perheenjäsenten äänestysaktiivisuuteen.

5. Mitä tietoja tutkimusaineisto sisältää

Tutkimusaineisto yhdistää maakuntavaalien sähköisen äänioikeusrekisterin tiedot Tilastokeskuksen FOLK perustieto -moduulin vuosilta 2014-2020. FOLK perustieto -moduuli sisältää tiedon yksilöiden tuloista, koulutustasosta, sekä oleellisista taustamuuttujista kuten tiedon kunkin yksilön asuinkunnasta, syntymäkunnasta, ammattitaustasta, iästä, perhesuhteista ja sukupuolesta.¹ FOLK perustieto -moduuli kattaa kunkin vuoden viimeisenä päivänä Suomessa vakituisesti asuneen väestön. Tämän lisäksi edellä mainitut tiedot linkitetään perheenjäseniin käyttämällä FOLK-henkilöaineiston perhemoduulia.

Sähköinen äänioikeusrekisteri sisältää tiedon henkilön äänioikeudesta ja siitä äänestikö henkilö, ja jos niin, antoiko hän äänensä ennakkoon vai vaalipäivänä. Sähköinen rekisteri ei ole käytössä kaikissa kunnissa (noin 100 kuntaa käyttää sitä). Tutkimuksessa rajoitutaan kuntiin, joissa rekisteri on käytössä. Tulevien maakuntavaalien lisäksi käytämme äänioikeusrekisteriä vuosien 2017 ja 2021 kuntavaaleista ja vuosien 2015 ja 2019 eduskuntavaaleista, jotta voimme tarkastella muutoksia äänestämisessä. Kaikki rekisterit yhdistetään toisiinsa ja tähän yhdistetään tieto siitä mihin kokeen haaraan henkilö kuuluu (ei mukana kokeessa, kokeen kontrolliryhmä, testiryhmä 1, testiryhmä 2, testiryhmä 3).

---

¹ Lisätietoja FOLK-moduulista on saatavilla Tilastokeskuksen verkkosivuilla osoitteessa <https://aineistokatalogi.fi/catalog/studies/a6946178-3c4d-432e-b4bd-7b32b80932af/datasets/6da1a107-d1b1-4f2a-ac75-596619b316bd> (luettu 6.5.2022).

6. Mistä lähteistä henkilötietoja kerätään

Hankkeessa käytettävä tutkimusaineisto koostuu Tilastokeskuksen FOLK perustieto - ja perhemoduulista, sekä kunta-, eduskunta, ja maakuntavaalien äänioikeusrekistereistä. Lisäksi tieto mihin kokeen haaraan kuuluu. Tiedon koehaarasta toimittaa VNK Tilastokeskukselle suojatusti ja tutkimussuunnitelmassa kuvatulla tietosisällöllä.

7. Arkaluonteiset henkilötiedot

Tutkimuksessa käsitellään seuraavia tietosuojasetuksen 9 artiklan mukaisia erityisiä henkilötietoryhmiä (eli arkaluonteisia henkilötietoja):

- Rotu tai etninen alkuperä
- Poliittiset mielipiteet
- Uskonnollinen tai filosofinen vakaumus
- Ammattiliiton jäsenyys
- Geneettiset tiedot
- Biometristen tietojen käsittely henkilön yksiselitteistä tunnistamista varten
- Terveys
- Luonnollisen henkilön seksuaalinen käyttäytyminen tai suuntautuminen

Arkaluontoisten tietojen käsittely perustuu tietosuojasetuksen 9 artiklan 2 kohdan j alakohtaan (käsittely on tarpeen tieteellisiä tutkimustarkoituksia varten) sekä tietosuojalain 6 §:n 1 momentin 7 kohtaan (tietosuojasetuksen 9 artiklan 1 kohtaa ei sovelleta tieteellistä tutkimusta varten tehtävään tietojen käsittelyyn).

8. Henkilötietojen käsittelyn oikeusperuste

Henkilötietoja käsitellään seuraavalla yleisen tietosuojasetuksen 6 artiklan 1 kohdan mukaisella perusteella:

- yleistä etua koskeva tehtävä:
  - tieteellinen tai historiallinen tutkimus tai tilastointi (tietosuojalain 4 §:n 3 kohta)
  - tutkimusaineistojen ja kulttuuriperintöaineistojen arkistointi (tietosuojalain 4 §:n 4 kohta)
- tutkittavan suostumus
- rekisterinpitäjän lakisääteisen velvoitteen noudattaminen
- rekisterinpitäjän tai kolmannen osapuolen oikeutettujen etujen toteuttaminen mikä oikeutettu etu on kyseessä:

Jos henkilötietojen käsittely perustuu tutkittavan suostumukseen, tutkittavalla on koska tahansa oikeus peruuttaa suostumuksensa. Suostumuksen peruminen ei vaikuta ennen peruuttamista suoritettujen käsittelyjen lainmukaisuuteen.

9. Tietojen vastaanottajat

Henkilötietoja ei luovuteta tutkimusryhmän ulkopuolelle.

10. Tietojen siirto Euroopan talousalueen ulkopuolelle

Tietoja ei siirretä Euroopan talousalueen ulkopuolelle.

11. Automatisoitu päätöksenteko

Tutkimuksessa ei tehdä automaattisia päätöksiä, joilla on merkittävä vaikutus tutkittaviin.

12. Henkilötietojen suojaus

Tutkimusaineistoon sisältyviä henkilötietoja käsitellään ja säilytetään suojattuna niin, että ainoastaan niitä tarvitsevat henkilöt pääsevät tarkastelemaan tietoja.

Tietojärjestelmissä käsiteltäviä tietoja suojataan seuraavilla tavoilla:

- käyttäjätunnus ja salasana
- käytön rekisteröinti/lokitus
- kulunvalvonta
- salaus/kryptaus
- kaksivaiheinen tunnistautuminen
- muu, mikä: Tutkimusaineisto on käytössä ainoastaan Tilastokeskuksen etäkäyttöjärjestelmässä.

Manuaalista (esim. paperimuodossa tai muuten aineellisessa muodossa) olevaa aineistoa suojataan seuraavilla tavoilla:

Suorien tunnistetietojen käsittely:

- Rekisterinpitäjä kerää henkilötiedot ilman suoria tunnistetietoja
- Suorat tunnistetiedot poistetaan analysointivaiheessa ja säilytetään erillään analysoitavasta tutkimusaineistosta
- Aineisto analysoidaan suoraan tunnistetiedoin, koska (peruste suorien tunnistetietojen säilyttämiselle):

13. Henkilötietojen käsittelyn kesto tässä tutkimuksessa

Käsittelyn tarkka kesto ei ole tässä vaiheessa tiedossa, mutta Tilastokeskus myöntää käyttöluvan tutkimusaineistolle tyypillisesti kolmeksi vuodeksi. Tähän on mahdollista erikseen ja perustelluista syistä hakea jatkoa.

14. Henkilötietojen käsittely tutkimuksen päättymisen jälkeen

- Tutkimusaineisto hävitetään

Tutkimusaineisto säilytetään tämän tutkimuksen tulosten luotettavuuden arvioimista varten:

ilman suoria tunnistetietoja tunnistetiedoin

Tutkimusaineisto säilytetään myöhempää, yhteensopivaa tieteellistä tutkimusta varten tietosuoja-asetuksen vaatimusten mukaisesti:

ilman suoria tunnistetietoja tunnistetiedoin

Tutkimusaineiston säilytys perustuu tietosuoja-asetuksen 5 artiklan 1 kohdan b ja e alakohtiin. Ennen uutta tutkimuskäyttöä rekisterinpitäjä varmistaa, että uusi tutkimuskäyttö on yhteensopivaa aineiston alkuperäisen käyttötarkoituksen kanssa asetuksen vaatimusten mukaisesti. Tutkimusaineiston uudesta tutkimuskäytöstä lähetetään rekisteröidyille uusi tietosuojailmoitus, paitsi jos rekisterinpitäjä ei enää pysty tunnistamaan rekisteröityjä tutkimusaineistosta.

Uudesta tutkimuksesta ei voida lähettää ilmoitusta rekisteröidylle myöskään silloin, jos tietojen toimittaminen olisi mahdotonta tai kohtuuttoman vaivalloista tai jos se estäisi tai vaikeuttaisi suuresti tutkimustarkoitusten saavuttamista (tietosuoja-asetuksen 14 artiklan 5 kohdan b alakohta).

Missä aineistoa säilytetään ja kuinka kauan:

15. Mitä oikeuksia rekisteröidyllä on ja oikeuksista poikkeaminen

Yhteyshenkilö tutkittavan oikeuksiin liittyvissä asioissa on tämän ilmoituksen kohdassa 1 mainittu henkilö.

Rekisteröidyn oikeudet

Tietosuoja-asetuksen mukaan rekisteröidyllä on oikeus:

- saada pääsy tietoihin
- oikaista tietoja
- poistaa tiedot ja tulla unohdetuksi
- rajoittaa tietojen käsittelyä
- siirtää tiedot järjestelmästä toiseen
- vastustaa tietojen käsittelyä
- olla joutumatta automaattisen päätöksenteon kohteeksi.

Rekisteröity ei kuitenkaan voi käyttää kaikkia oikeuksia kaikissa tilanteissa. Tilanteeseen vaikuttaa esimerkiksi se, millä perusteella henkilötietoja käsitellään.

Tarkempaa tietoa rekisteröidyn oikeuksista eri tilanteissa löytyy tietosuojavaltuutetun verkkosivuilta: <https://tietosuoja.fi/rekisteroidyn-oikeudet-eri-tilanteissa>

Oikeuksien soveltuminen

Jos henkilötietojen käsittely tutkimuksessa ei edellytä rekisteröidyn tunnistamista eikä rekisterinpitäjä pysty tunnistamaan rekisteröityä, oikeutta tietojen tarkastamiseen, oikaisuun, poistoon, käsittelyn rajoittamiseen, ilmoitusvelvollisuuteen ja siirtämiseen ei sovelleta, ellei rekisteröidy anna tunnistamisen mahdollistavia lisätietoja (tietosuoja-asetuksen 11 artikla).

Oikeuksista poikkeaminen

Tietosuoja-asetus ja Suomen tietosuojalaki mahdollistavat tietyistä rekisteröidyn oikeuksista poikkeamisen silloin, kun henkilötietoja käsitellään tieteellisessä tutkimuksessa ja oikeuksien toteuttaminen estäisi tai vaikeuttaisi suuresti käsittelyn tarkoitusten saavuttamista.

Tarvetta poiketa rekisteröidyn oikeuksista arvioidaan aina tapauskohtaisesti.

Valitusoikeus

Sinulla on oikeus tehdä valitus tietosuojavaltuutetun toimistoon, mikäli katsot, että henkilötietojesi käsittelyssä on rikottu voimassa olevaa tietosuojalainsäädäntöä.

Yhteystiedot:

Tietosuojavaltuutetun toimisto
Käyntiosoite: Ratapihantie 9, 6. krs, 00520 Helsinki
Postiosoite: PL 800, 00521 Helsinki
Vaihde: 029 56 66700
Faksi: 029 56 66735
Sähköposti: tietosuoja(at)om.fi